

V Bruseli 11. októbra 2019
(OR. en)

12907/19

SOC 661
ANTIDISCRIM 37
JAI 1041
MI 702
FREMP 142

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Posilnenie boja proti diskriminácii v Európskej únii – diskusia o smerovaní

Delegáciám v prílohe zasielame orientačnú poznámku, ktorú vypracovalo predsedníctvo na účely uľahčenia rokovania Rady EPSCO 24. októbra 2019.

Posilnenie boja proti diskriminácii v EÚ

1. Diskriminácia v Európskej únii

Európska únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Cieľom Únie je presadzovať mier, svoje hodnoty a blaho svojich národov. Únia okrem iného bojuje aj proti diskriminácii.

V článku 21 Charty základných práv Európskej únie sa zakazuje akákoľvek diskriminácia najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

Napriek tomu sa jeden z piatich ľudí v Európskej únii stretáva s diskrimináciou alebo obťažovaním z rôznych dôvodov alebo na základe kombinácie dôvodov¹. Niektorým skupinám, ako sú menšiny v rámci menšín, napríklad transrodovým osobám z prístahovaleckého prostredia, hrozí, že sa stanú obeťami diskriminácie, sexuálneho obťažovania a násilia častejšie ako iné osoby. Vo väčšine členských štátov nie je prierezová diskriminácia upravená vo vnútroštátnych právnych predpisoch.

Okrem toho hospodársky vplyv diskriminácie na členské štáty vedie k nižšiemu HDP a nižším daňovým príjmom, ako aj k zvýšeným nákladom na zdravotnú starostlivosť a iné služby. Diskriminácia často zostáva nepotrestaná.

Rozšírené je aj nedostatočné nahlasovanie diskriminácie: medzery v právnych predpisoch alebo neúčinné vykonávanie by mohli vyvolávať falošný dojem, že niektoré formy diskriminácie sú tolerované. 62 % obyvateľov EÚ súhlasí s tým, že na odstránenie existujúcich medzier v ochrane sú potrebné nové opatrenia².

¹ Európska komisia (2015), osobitný prieskum Eurobarometra 437: Diskriminácia v EÚ v roku 2015.

² Tamže.

2. Úloha a význam návrhu smernice o rovnakom zaobchádzaní

S cieľom vyplniť medzery v právnych predpisoch EÚ o nediskriminácii vydala Európska komisia 2. júla 2008 návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu (*smernica o rovnakom zaobchádzaní*, KOM(2008) 426 v konečnom znení). V súčasnosti sú tieto štyri dôvody zahrnuté do právnych predpisov EÚ, len pokiaľ ide o oblasť zamestnania a povolania (smernica Rady 2000/78/ES).

V dôsledku nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009 je uvedený návrh teraz založený na článku 19 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a vyžaduje si jednomyselnosť v Rade a súhlas Európskeho parlamentu.

Napriek úsiliu viac ako 20 predsedníctiev od roku 2008 sa požadovaná jednomyselnosť v Rade zatiaľ nedosiahla. Obavy členských štátov sa týkajú najmä právnej istoty navrhovanej smernice, rozdelenia právomocí medzi Úniou a členskými štátmi a konkrétneho vplyvu smernice vrátane finančných nákladov.

Bez ohľadu na mandát a povinnosť EÚ aktívne bojovať proti diskriminácii sa súčasným stavom právnych predpisov EÚ v oblasti nediskriminácie vytvára umelá „hierarchia“ chránených dôvodov diskriminácie.

3. Posilnenie boja proti diskriminácii: ako napredovať

Fínske predsedníctvo organizuje diskusiu o smerovaní o rovnakom zaobchádzaní na zasadnutí Rady EPSCO, ktoré sa uskutoční 24. októbra, s cieľom preskúmať možné spôsoby účinnejšieho boja proti diskriminácii mimo zamestnania a povolania.

Podľa mnohých odpovedí členských štátov na dotazník, ktorý rozoslalo fínske predsedníctvo v júli 2019, je hlavným prostriedkom boja proti diskriminácii vybudovanie komplexného právneho rámca na úrovni EÚ. Podľa mnohých členských štátov sú ich vnútroštátne antidiskriminačné právne predpisy primerané. Je však potrebné efektívnejšie vykonávanie existujúcich právnych predpisov. Ženy, osoby so zdravotným postihnutím, LGBTI osoby, etnické menšiny vrátane Rómov a prisťahovalcov a chudobní ľudia sa považujú za osoby s najvyšším rizikom diskriminácie. Spomínajú sa aj osoby, ktoré čelia viacnásobnej alebo prierezovej diskriminácii.

Členské štáty uvádzajú tieto spôsoby boja proti diskriminácii: strategická práca vrátane akčných plánov na úrovni EÚ, financovanie zo strany EÚ, uplatňovanie antidiskriminačného hľadiska, zvyšovanie informovanosti, silnejšia podpora pre obeť a orgány pre rovnosť a boj proti nenávisťným prejavom. Uznáva sa aj význam komplexných a spoľahlivých údajov o diskriminácii.

o

o o

Ministri sa vzhľadom na tento kontext vyzývajú, aby odpovedali na tieto otázky:

- O 1:** Ako by ste vysvetlili, že napriek existujúcim právnym predpisom a silnému politickému záväzku Európskej únie a jej členských štátov bojovať proti diskriminácii táto otázka stále predstavuje veľkú výzvu v európskych spoločnostiach?
- O 2:** Čo plánuje vaša vláda urobiť s cieľom zintenzívniť boj proti diskriminácii?
- O 3:** So zreteľom na patovú situáciu v rokovaní o návrhu smernice o rovnakom zaobchádzaní, čo konkrétne by mala Európska únia a nastupujúca Európska komisia urobiť na vyriešenie situácie s cieľom zvýšiť účinnosť antidiskriminačných opatrení a vyplniť medzery v antidiskriminačných právnych predpisoch?